

Kolding Folkeblad.

Udgivet af C. Berg. Ansvarlig Redaktør Enevold Sørensen. Trykt i Udgiverens Bogtrykkeri i Kolding ved J. H. Brohmer.

Udgaaer hver Søndag og koster 1 Kr. Gjeldingsaarlig (med Tilleg af Postpenge for udenbys Abonnenter), 47 Ø. maanedlig. Bestilles paa alle Postkontorer og Brevsamlingssteder samt paa Bladets Kontor. Reklamationsbreve indrykkes for 10 Ø. pr. Linje. Javelig svarerende gives Rahat.

Nr. 130.

Torsdag den 7. Juni 1888.

17. Aarg.

Femte Juni-Festen i Skibelund.

(Af R. N.)

Det er i Grunden sørgeligt at være Referent, hvor Frihedsmennesker holder Forsamlinger, Møder, Fester eller hvad det nu kan være. Der er al Tid saa mange af den Slags Folk, som har noget at sige. Man kan notere Side op og ned i flere Timer og saa endda kun saa Brudstykker af, hvad der er sagt. Nej, saa er det lettere at referere ved en Højrefest, hvor hele den alvorlige Del afgjøres paa en halv Time, hvor det meste, der siges, er gamle, kjendte Talemaader, og hvor den ene Tredjedel af den alvorlige halve Time benyttes til begejstrede Hurraraab for Konge, Kronprins og andre udødelige Standsvæsener.

Der var ogsaa mange Talere her ved Skibelundfesten, og Tilhørere, som svarede dertil. Forsamlingen talte godt 1,000 Mennesker. Alle disse var sandsynligvis kommen for at høre noget alvorligt, thi Festen havde ingen Lystigheder at byde paa. Taler og Sange fulgte hinanden Slag i Slag, af de første gjengives her, hvad jeg har været saa heldig at faa optegnet.

Efter at Forsamlingen var kommet til Ro paa Festpladsen, aabnedes Mødet med Sangen: „Frit at tænke, tro og tale“ af Grundtvig, og Højskolelærer **Nutzhorn** — der hele Tiden fungerede som Ordstyrer — gav Ordet til

Femte Juni-Festen

i Skibelund.

(Af R. N.)

Det er i Grunden sørgeligt at være Referent, hvor Frihedsmennesker holder Forsamlinger, Møder, Fester eller hvad det nu kan være. Der er al Tid saa mange af den Slags Folk, som har noget at sige. Man kan notere Side op og ned i flere Timer og saa endda kun saa Brudstykker af, hvad der er sagt. Nej, saa er det lettere at referere ved en Højrefest, hvor hele den alvorlige Del afgjøres paa en halv Time, hvor det meste, der siges, er gamle kjendte Talemaader, og hvor den ene Tredjedel af den alvorlige halve Time benyttes til begejstrede Hurraraab for Konge, Kronprins og andre udødelige Standsvæsener.

Der var ogsaa mange Talere her ved Skibelundfesten, og Tilhørere, som svarede dertil. Forsamlingen talte godt 1,000 Mennesker. Alle disse var sandsynligvis kommen for at høre noget alvorligt, thi Festen havde ingen Lystigheder at byde paa. Taler og Sange fulgte hinanden Slag i Slag, af de første gjengives her, hvad jeg har været saa heldig at faa optegnet.

Efter at Forsamlingen var kommet til Ro paa Festpladsen, aabnedes Mødet med Sangen: „Frit at tænke, tro og tale“ af Grundtvig, og Højskolelærer **Nutzhorn** — der hele Tiden fungerede som Ordstyrer — gav Ordet til

Nutzhorn (1833-1925): Teolog, højskolelærer på Askov Højskole og sangkomponist

Forhv. Landsthingsmand **Termansen**. Denne begyndte med at pege paa Mindet og den store Betydning, det har for et Folk. Han mente, at Aaret 1888 særlig var et Mindeaar for os Danske. Det er jo i Aar Hundrede Aar siden at Lænkerne brast og Baandene løstes, de Baand, der bandt Landbostanden i Trældom og Elendighed. De Mænd, der bidrager til, at et Folk kan komme til at leve frit, lykkeligt og selvstændigt, maa ogsaa bevares i trofast Erindring, — og til saadanne Mænd hører Grev Johan Ludvig Reventlow. Denne Mand har tegnet sit Navn med lysende Træk i den danske Historie. Denne Mand var Sjælen i dem, der gav Landboreformer og Kronprinsens højre Haand i det store Frihedsværks Udførelse. Johan Reventlow fødtes 1751, fik sin første Uddannelse i Sorø

Akademi og foretog derefter sammen med sin yngre Broder Christian Ditlev Reventlow og deres fælles Lærer, Dr. Smith, en Udenlandsrejse til Tyskland, Schweiz, Italien og England. Og der ude fik Brødrene fortræffelige Paavirkninger, der siden bragte meget godt med sig. En anden Udenlandsrejse til Sverig og Norge har sikkert ogsaa haft Betydning for deres Liv. Taleren udviklede videre, efter at have givet nogle enkelte Oplysninger om Forsøg, der havde været gjort paa at ophæve Stavnsbaandet af Bernstorff, hvorledes Reventlow virkede for Frigjørelsesværket, først paa et Kron-gods i Frederiksborg Amt og siden i sit eget Herresæde Brahetrolleborg. Dette fik han overdraget 1775 efter Faderens Død.

Da han var bleven Ejer af Godset, sammentalste han alle sine Bønder, udviklede for dem det store Maal de nu ved fælles Stræben skulde søge at naa, og bad dem saa derefter gaa hen og slaa i Stykker baade Træhest, Halsjærn og de andre Marter-redskaber, som havde gjort saa lidet Gavn, men saa uhyre meget ondt.

Forhv. Landsthingsmand **Termansen**. Denne begyndte med at pege paa Mindet og den store Betydning, det har for et Folk. Han mente, at Aaret 1888 særlig var et Mindeaar for os Danske. Det er jo i Aar hundrede Aar siden at Lænkerne brast og Baandene løstes, de Baand, der bandt Landbostanden i Trældom og Elendighed. De Mænd, der bidrager til, at et Folk kan komme til at leve frit, lykkeligt og selvstændigt, maa ogsaa bevares i trofast Erindring, - og til saadanne Mænd hører Grev Johan Ludvig Reventlow. Denne Mand har tegnet sit Navn med lysende Træk i den danske Historie. Denne Mand var Sjælen i dem, der gav Landboreformer og Kronprinsens højre Haand i det store Frihedsværks Udførelse. Johan Reventlow fødtes 1751, fik sin første Uddannelse i Sorø Akademi og foretog derefter sammen med sin yngre Broder Christian Ditlev Reventlow og deres fælles Lærer, Dr. Smith, en Udenlandsrejse til Tyskland, Schweiz, Italien og England. Og derude fik Brødrene fortræffelige Paavirkninger, der siden bragte meget godt med sig. En anden Udenlandsrejse til Sverig og Norge har sikkert ogsaa haft Betydning for deres Liv. Taleren udviklede videre, efter at have givet nogle enkelte Oplysninger om Forsøg, der havde været gjort paa at ophæve Stavnsbaandet af Bernstorff, hvorledes Reventlow virkede for Frigjørelsesværket, først paa et Kron-gods i Frederiksborg Amt og siden i sit eget Herresæde Brahetrolleborg. Dette fik han overdraget 1775 efter Faderens Død.

Da han var bleven Ejer af Godset, sammenkaldte han alle sine Bønder, udviklede for dem det store Maal de nu ved fælles Stræben skulde søge at naa, og bad dem saa derefter gaa hen og slaa i Stykker baade Træhest, Halsjærn og de andre Marter-redskaber, som havde gjort saa lidet Gavn, men saa uhyre meget ondt.

Niels J. Termansen (1824-1892): Bonde og politiker.

Stavnsbåndet var indført i 1733 og blev ophævet i etaper fra 1788 til 1800.

Stavnsbåndet indebar, at bønderkarlene var bundet til deres stavn; dvs. det gods, hvor de var født.

Siden ordnede han Udstykning af Jor-
derne, tog sig af Fattigvæsenet og vendte
sine Øjne under det Arbejde mod — hvad
der for ham var det vigtigste af alt —
Skolesagen. Han indsaar, at hvis Friggj-
relsesværket skulde bære rige og gode Frugter,
saa maatte Ungdommen oplyses ganske ander-
ledes, end det havde været Tilfældet forhen.
Endelig i 1788 kom den længe ventede Dag,
da han kunde overrække Bønderne deres
Arvefæstebreve, fritage dem for Hoveri, Ægt
og andre Ting, der holdt dem som Trælle
i Lænker, og gjøre dem til fri Mænd, der
frit kunde arbejde i deres egen Gjærning.

Som et sørgeligt Exempel paa, hvor
langt Bønderne var sunkne, oplyste Tal.,
at en hel Del af dem ikke vilde modtage
deres Fæstebrev, men hellere end vove det,
at staa paa egen Fod og egen Grund, blive
ved det gamle, gjøre Hoveri og kjøre i Ægt,
som de var vant til. Til sidst tog de allige-
vel mod de Vilkaar, der var budt dem;
men det er jo et sørgeligt Træk, der vidner
tydeligt om Bøndernes fortrykte Stilling
ogsaa i aandelig Henseende.

I 1782 sendte Reventlow en Sønder-
jyde ved Navn Christian Schmidt ned til
et Seminarium i Kiel, det eneste Seminarium,
som da fandtes i Kongeriget, for at denne
skulde uddanne sig til Lærer for en Børne-
skole, som Reventlow byggede. Denne Skole
blev omtrent færdig 1783 og aabnedes med
stor Højtidelighed. Der knytter sig Sagn
til denne Bygning, om Lys, der skal være
set, og Sang, der skal have lydt fra dens
Stuer, før den endnu var beboet.

Siden ordnede han Udstykning af Jor-
derne, tog sig af Fattigvæsenet og vendte
sine Øjne under det Arbejde mod - hvad
der for ham var det vigtigste af alt -
Skolesagen. Han indsaar, at hvis Friggj-
relsesværket skulde bære rige og gode Frugter,
saa maatte Ungdommen oplyses ganske ander-
ledes, end det havde været Tilfældet forhen.
Endelig i 1788 kom den længe ventede Dag,
da han kunde overrække Bønderne deres
Arvefæstebreve, fritage dem for Hoveri, Ægt
og andre Ting, der holdt dem som Trælle
i Lænker, og gjøre dem til fri Mænd, der
frit kunde arbejde i deres egen Gjærning.

Som et sørgeligt Eksempel paa, hvor
langt Bønderne var sunkne, oplyste Tal.,
at en hel Del af dem ikke vilde modtage
deres Fæstebrev, men hellere end vove det,
at staa paa egen Fod og egen Grund, blive
ved det gamle, gjøre Hoveri og kjøre i Ægt,
som de var vant til. Til sidst tog de allige-
vel mod de Vilkaar, der var budt dem;
men det er jo et sørgeligt Træk, der vidner
tydeligt om Bøndernes fortrykte Stilling
ogsaa i aandelig Henseende.

I 1782 sendte Reventlow en Sønder-
jyde ved Navn Christian Schmidt ned til
et Seminarium i Kiel, det eneste Seminarium,
som da fandtes i Kongeriget, for at denne
skulde uddanne sig til Lærer for en Børne-
skole, som Reventlow byggede. Denne Skole
blev omtrent færdig 1783 og aabnedes med
stor Højtidelighed. Der knytter sig Sagn
til denne Bygning, om Lys, der skal være
set, og Sang, der skal have lydt fra dens
Stuer, før den endnu var beboet.

**Hoveri var en ydelse i form af arbejdsdage, som en fæstebonde skulle udføre -
- på eller for det gods, hans gård tilhørte.**

**Ægt var pligtkørsel -
- der var en del af fæstebøndernes hoveriforpligtelse over for godsejeren -
- samt befolkningens pligt til at transportere kongen og hans følge -
- ved de såkaldte kongerejser.**

Taleren dvælede en Stund ved den Glæde, som baade Reventlow og den brave Præst Karl Laurits Birk følte ved dette Skolehus' Fuldendelse, og gik derefter over til at skildre et varmt Venskabsforhold, der havde udviklet sig, mellem den første og en jævn, men dygtig Bonde ved Navn Mads Skytte. Reventlow sørgede dybt, da denne Mand afgik ved Døden; hos ham havde han al Tid faaet mange gode Raad og nyttige Vink, som han nu saa haardt savnede.

Taleren syntes, at det var et Tegn paa — naar der var saadan en Mand blandt Bønderne i hine mørke Tider — Kraften, der trods Trællemærkerne endnu boede hos det menige Folk. Reventlow døde 1801, altsaa i en forholdsvis ung Alder, men — som Taleren sagde:

„Det er ikke Mængden af Aar, der giver Menneskelivet Værd og Indhold. Denne Mand har i sin Levetid udfoldet en Virksomhed som faa. Han fortjener at leve i det danske Folks Minde fra Slægt til Slægt i evig Hukommelse.“

Saa sang man: „Venner, hvor er vort Fædreland dog hønt“, af Høstrup, og Højskolelærer la Cour fik Ordet. Han talte derefter omtrent saaledes:

Nu har vi hørt om den enkelte Mand, der paa mange forskellige Maader arbejdede for Livet, for at skaffe Plads for dette, saa det frit kunde udvikle sig. Livet, dette forunderlige uudgrundelige, som saa mange mener skal tøjles og lægges i Lænker, og andre, at det er næsten ingen Ting, kun et Spil af Kræfter, der virker og svinder uden noget egentlig Maal. Livet, det er al Tid sig selv, det indretter sig efter, hvordan Sagerne staar og derefter raader det.

Taleren dvælede en Stund ved den Glæde, som baade Reventlow og den brave Præst Karl Laurits Birk følte ved dette Skolehus' Fuldendelse, og gik derefter over til at skildre et varmt Venskabsforhold, der havde udviklet sig, mellem den første og en jævn, men dygtig Bonde ved Navn Mads Skytte. Reventlow sørgede dybt, da denne Mand afgik ved Døden; hos ham havde han al Tid faaet mange gode Raad og nyttige Vink, som han nu saa haardt savnede.

Taleren syntes, at det var et Tegn paa - naar der var saadan en Mand blandt Bønderne i hine mørke Tider - Kraften, der trods Trællemærkerne endnu boede hos det menige Folk. Reventlow døde 1801, altsaa i en forholdsvis ung Alder, men - som Taleren sagde:

„Det er ikke Mængden af Aar, der giver Menneskelivet værd og Indhold. Denne Mand har i sin Levetid udfoldet en Virksomhed som faa. Han fortjener at leve i det danske Folks Minde fra Slægt til Slægt i evig Hukommelse.“

Saa sang man: „Venner, hvor er vort Fædreland dog skjønt“, af **Hostrup**, og Højskolelærer **la Cour** fik Ordet. Han talte derefter omtrent saaledes:

Nu har vi hørt om den enkelte Mand, der paa mange forskellige Maader arbejdede for Livet, for at skaffe Plads for, saa det frit kunde udvikle sig. Livet, dette forunderlige uudgrundelige, som saa mange mener skal tøjles og lægges i Lænker, og andre, at det er næsten ingen Ting, kun et Spil af Kræfter, der virker og svinder uden noget egentlig Maal. Livet, det er al Tid sig selv, det indretter sig efter, hvordan Sagerne staar og derefter raader det.

**Poul la Cour (1846-1908): Fysiker, højskolelærer på Askov Højskole og opfinder.
Jens Christian Hostrup (1818-1892): Digter, dramatiker og præst.**

I dette Aar fejres der jo flere Jubilæer. Der er en Mand, der allerede for nogle

Dage siden ogsaa har fejret sit, en Mand, der al Tid har staaet trofast i Livets Tjeneste og derfor ogsaa bør mindes her — Digteren Hostrup.

Naar Digterne skriver helt og fuldt ud af dem selv, skriver, som Livet strømmer uden at spørge om Lov, bare fordi det maa, — da ta'er de os om Hjærtet, da er vi Digtere med dem. Det er ikke saadan Enkeltmands Sag at være Digter; nej alle, i hvem der er virkeligt Liv, er ogsaa Digter.

Der er mange Slags Digte til. Naar vi i Hjemmet glæder os over vore smaa, da, selv om vi ikke har Ord for det, lever vi som Digteren. Denne har jo Ordets Gave og kan kalde paa det i os, som gjerne vil digte. Hver Gang vi synger en Digters Sang, deler vi Livet med ham. Digterne i Almindelighed og Hostrup i Særdeleshed ere inderlig knyttede til Livet her i Norden.

Hostrup siger om dette:

„Bed at tro paa Livet erfares det“;
„ved at elske Livet forklares det“;
„ved at vove Livet forsvareres det“;
„ved at give Livet bevares det“.

„Bed at tro paa Livet erfares det“.
Det gjælder først om at tro, saa erfare.

Der er mange, som vil gaa den omvendte Vej, først prøve paa at erfare og saa tro; men den Slags Mennesker gaar gjerne gennem Livet uden at blive klogere paa det, uden at naa til den virkelige Erfaring, den, der rinder af Troen. Hvert Barn fødes til Verden med Tro. Hvert Barn voxer op i Tro, i Tro paa Naturen, i Tillid til dens Sandhed, i Tillid til, at den er i Dag som i Gaar. Der er ingen Tvivl i Barnets Sjæl, det erfarer, og saadan er det. Al Tro paa Livet er saadan, og derfor er det saa velsignet at bøje sig under, leve i Troen paa Livet og Troen paa en Sag. Hostrup klager over, at vor

I dette Aar fejres der jo flere Jubilæer. Der er en Mand, der allerede for nogle Dage siden ogsaa har fejret sit, en Mand der al Tid har staaet trofast i Livets Tjeneste og derfor ogsaa bør mindes her — Digteren Hostrup.

Naar Digterne skriver helt og fuldt ud af dem selv, skriver, som Livet strømmer uden at spørge om Lov, bare fordi det maa, — da ta'er de os om Hjærtet, da er vi Digtere med dem. Det er ikke saadan Enkeltmands Sag at være Digter; nej alle, i hvem der er virkeligt Liv, er ogsaa Digter.

Der er mange Slags Digte til. Naar vi i Hjemmet glæder os over vore smaa, da, selv om vi ikke har Ord for det, lever vi som Digteren. Denne har jo Ordets Gave og kan kalde paa det i os, som gjerne vil digte. Hver Gang vi synger en Digters Sang, deler vi Livet med ham. Digterne i Almindelighed og Hostrup i Særdeleshed ere inderlig knyttede til Livet her i Norden.

Hostrup siger om dette:

„Ved at tro paa Livet erfares det“;
„ved at elske Livet forklares det“;
„ved at vove Livet forsvareres det“;
„ved at give Livet bevares det“.

„Ved at tro paa Livet erfares det“.
Det gjælder først om at tro, saa erfare.

Der er mange, som vil gaa den omvendte Vej, først prøve paa at erfare og saa tro; men den Slags Mennesker gaar gjerne gennem Livet uden at blive klogere paa det, uden at naa til den virkelige Erfaring, den, der rinder af Troen. Hvert Barn fødes til Verden med Tro. Hvert Barn voxer op i Tro, i Tro paa Naturen, i Tillid til dens Sandhed, i Tillid til, at den er i Dag som i Gaar. Der er ingen Tvivl i Barnets Sjæl, det erfarer, og saadan er det. Al Tro paa Livet er saadan, og derfor er det saa velsignet at bøje sig under, leve i Troen paa Livet og Troen paa en Sag. Hostrup klager over, at vor

Tid er saa kritisk; alt skal, synes han, ligesom ses fra alle mulige Sider, sønderkæres og undersøges, baade indvendig og udvendig, det mener han er en stor Ulykke, for derved kommer man let til at tabe Helheden. Det liflige er, at kunne gaa til en Sag med Tro, for saa holder man Helheden fast og Visheden klarere.

„Ved at elske Livet, forklares det“. Ved en af de mange Fester, der er holdt for Hostrup, blev der sagt ham Tak, fordi han al Tid har skrevet og talt paa saa mild en Maade. Og da sagde han:

„Hvorledes kunde jeg andet? Det danske Folk er jo saa rart; hvordan kunde jeg være slem ved det?“ Han har elsket det danske Folk, derfor har alt klaret sig for ham saa underlig mildt; thi Kjærligheden har den stærke Evne til at klare.

Ved Kjærligheden kommer det bedste frem i os i forklaret Skikkelse, og det andet forsones. Det bedste i os bliver forherliget ved at elske Livet. Naar vi forstaar noget, bliver det forklaret, det blev det ogsaa ved at elske. Har man noget inderlig kjært, forstaar man det ogsaa.

„Ved at vove Livet, forsvares det“.

Vi kan tænke paa en Kamp, hvor Livet netop forsvares ved at vove det. De fleste af os kjender sikkert den ædle Schweizer, der trykkede de fjendilige Bajonetspidser i sit Bryst. Hans Eksempel viser os, at den, der gaar paa og vover noget, skaffer Plads for Livet, som følger efter; den, der angst gaar tilbage, træder sine egne paa Tærne og staar Sejren i Vejen. Vil man tage paa Kæmper, skal man tage fast, vil man gaa Livets Vrende, maa man vove noget, vove, fordi man har Kjærlighed til Livet. Hostrup har tidt snærtet Snusfornuften; — den der al Tid skal beregne, om det nu ogsaa gaar an, om det kan føre til Nytte, om det kan betale sig o. s. v. Trods alle disse Beregninger, tager Snusfornuften dog saa ofte fejl. Vel sandt, vi skal ikke dumdriftig styrte os i Fare, men vi skal vove i Tillid og Tro, saa har vi ogsaa det rette Mod.

Tid er saa kritisk; alt skal, synes han, ligesom ses fra alle mulige Sider, sønderkæres og undersøges, baade indvendig og udvendig, det mener han er en stor Ulykke, for derved kommer man let til at tabe Helheden. Det liflige er, at kunne gaa til en Sag med Tro, for saa holder man Helheden fast og Visheden klarere.

„Ved at elske Livet, forklares det“. Ved en af de mange Fester, der er holdt for Hostrup, blev der sagt ham Tak, fordi han al Tid har skrevet og talt paa saa mild en Maade. Og da sagde han:

„Hvorledes kunde jeg andet? Det danske Folk er jo saa rart; hvordan kunde jeg være slem ved det?“ Han har elsket det danske Folk, derfor har alt klaret sig for ham saa underligt mildt; thi Kjærligheden har den største Evne til at klare.

Ved Kjærligheden kommer det bedste frem i os i forklaret Skikkelse, og det andet forsones. Det bedste i os bliver forherliget ved at elske Livet. Naar vi forstaar noget, bliver det forklaret, det blev det ogsaa ved at elske. Har man noget inderlig kjært, forstaar man det ogsaa.

„Ved at vove Livet, forsvares det“.

Vi kan tænke paa en Kamp, hvor Livet netop forsvares ved at vove det. De fleste af os kjender sikkert den ædle Schweizer, der trykkede de fjendtlige Bajonetspidser i sit Bryst. Hans Eksempel viser os, at den, der gaar paa og vover noget, skaffer Plads for Livet, som følger efter; den, der angst gaar tilbage, træder sine egne paa Tærne og staar Sejren i Vejen. Vil man tage paa Nælder, skal man tage fast, vil man paa Livets Ærinde, maa man vove noget, vove, fordi man har Kjærlighed til Livet. Hostrup har tidt sværtet Snusfornuften; — den der al Tid skal beregne, om det nu ogsaa gaar an, om det kan føre til Nytte, om det kan betale sig o. s. v. Trods alle disse Beregninger, tager Snusfornuften dog saa ofte fejl. Vel sandt, vi skal ikke dumdriftig styrte os i Fare, men vi skal vove i Tillid og Tro, saa har vi ogsaa det rette Mod.

„Ved at give Livet, bevares det“.

Det er jo noget, som sker bestandig, at nyt Liv voxer sig op af det gamle. Men hvad Digteren her sigter til er, at hvad, der selv er fyldt af Liv og Varme, lever i det, lever for det og skjænker det ud, han bidrager til at bevare det, og bidrager tillige til, at det udfolder sig fuldt og rigt. Hostrup har, da han skrev disse Linjer, talt ud af den dybe Kundskab, han har til Livet. Hostrup har jo selv vidnet om ham, der gav sit Liv for hele Menneskeslægten, og ud af det Liv, er han bleven et rigt Redskab til at bevare Livet. Hostrup har al sin Tid levet med i, hvad han kunde dele sammen med sit Folk, og han har delt det bedste med det. Og han lever med endnu. Han er jo ogsaa den af vore Digtere, der særlig har ført Ordet for Kvindens Jævnstilling med Manden. Han vil have Hjertesiden mere til sin Ret, „Livet i Huset“ mere paa sin Plads, saa at Livet og ikke Snusfornuften kan komme til at raade.

Da vil Troen paa Livet ligge mere for ligesom i Barnestuen; Kjærligheden vil blive varmere, og der vil voves noget for Livet.

Kvinderne har en underlig Tro og Til- lid til at vove noget paa en Sag ud af deres Tro og Kjærlighed til den. Kvinderne er ogsaa rundere til at give; og jo mere der gives, des bedre voxer Livet. Naar han er med til at kæmpe for den Sag, da hænger det sammen med den Grundopfat- telse, han har af Hjemmets Betydning. Fra Hjemmet maa alt det Liv forme sig, der siden skal virke og udrette noget stort.

Livet i Hjemmet maa have Lov til at udfolde sig frit og rigt i Frihedsluft. Se disse Tanker har Hostrup sunget os ind i Sindet, og derfor vil vi mindes ham i Dag, som den Livets Mand, der har kæmpet først for Hjemmets, og dernæst for hele Fol- kets Liv.

Derefter sang man: „Naar Somrens Sang er sungen“, af Hostrup, og Pastor Dahl fra Beerst fik Ordet.

„Ved at give Livet, bevares det“.

Det er jo noget, som sker bestandig, at nyt Liv voxer sig op af det gamle. Men hvad Digteren her sigter til er, at hvad, der selv er fyldt af Liv og Varme, lever i det, lever for det og skjænker det ud, han bidrager til at bevare det, og bidrager tillige til, at det udfolder sig fuldt og rigt. Hostrup har, da han skrev disse Linjer, delt ud af den dybe Kundskab, han har til Livet. Hostrup har jo selv vidnet om ham, der gav sit Liv for hele Menneskeslægten, og ud af det Liv, er han bleven et rigt Redskab til at bevare Livet. Hostrup har al sin Tid levet med i, hvad han kunde dele sammen med sit Folk, og han har delt det bedste med det. Og han lever med endnu. Han er jo ogsaa den af vore Digtere, der særlig har ført Ordet for Kvindens Jævnstilling med Manden. Han vil have Hjertesiden mere til sin Ret, „Livet i Huset“ mere paa sin Plads, saa at Livet og ikke Snusfor- nuften kan komme til at raade.

Da vil Troen paa Livet ligge mere for ligesom i Barnestuen; Kjærligheden vil blive varmere, og der vil voves noget for Livet.

Kvinderne har en underlig Tro og Til- lid til at vove noget paa en Sag ud af deres Tro og Kjærlighed til den. Kvin- derne er ogsaa rundere til at give; og jo mere der gives, des bedre voxer Livet. Naar han er med at kæmpe for den Sag, da hænger det sammen med den Grundopfat- telse, han har af Hjemmets Betydning. Fra Hjemmet maa alt det Liv forme sig, der siden skal virke og udrette noget stort.

Livet i Hjemmet maa have Lov til at udfolde sig frit og rigt i Frihedsluft. Se disse Tanker har Hostrup sunget os ind i Sindet, og derfor vil vi mindes ham i Dag, som den Livets Mand, der har kæmpet først for Hjemmets, og dernæst for hele Fol- kets Liv.

Derefter sang man: Naar Somrens Sang er sungen“, af Hostrup, og Pastor Dahl fra Veerst fik Ordet.

Han havde været lidt i Tvivl, om det virkelig ogsaa var Tider til at holde Fester i, men var dog nu kommen i Tanker om, at Minderne kunde friskes op ved saadanne Lejligheder og Troen og Haabet styrkes. Han talte om Sønderjyderne og vor Stilling til dem. Den var en anden, mente han, end i den første Tid efter 1864; „vi tænker ikke mere paa her hjemme at optage en haandgribelig Kamp med Tyskerne, vi tror ikke mere paa Papir eller Love, ikke heller paa § 5, men vort Haab staar mere til det tyske Folks ædle Følelse“. Han var særlig glad ved alle de mange Sønderjyder, der i Dag gjæstede Skibelund, og ønskede for en Del gjerne at stifte Bekjendtskab med en hel Del af dem. Han troede, at slige festlige Sammenkomster mellem os og dem hinsides, styrkede Haabet om, at den Dag vil komme, da vi atter skal samles.

Forsamlingen sang saa: „Man bryder Traktater“, af P. la Cour, og Skrumsager fra Kjøbenhoved fik Ordet.

Han mente, at Sønderjydernes Stilling var noget forskjellig fra Pastor Dahls. Han sagde: „Vi er endnu ikke færdige med Paragraf 5 herovre“. Vi tror, at de Forhold, der var til Stede i 1866 er til Stede den Dag i Dag. Vi tror, at de samme Længsler og Forhaabninger er til Stede nu som da. Har Bismarck og hans Mænd sat Paragraf 5 ud af Livet, saa vil vi dernede kræve ham til Regnskab derfor; den er endnu ikke udslettet hos os. Der var en Sandhed i den Paragraf, og det var den, at vi havde Lov til at vælge, hvem vi vilde tilhøre.

Han havde været lidt i Tvivl, om det virkelig ogsaa var Tider til at holde Fester i, men var dog nu kommen i Tanker om, at Minderne kunde friskes op ved saadanne Lejligheder og Troen og Haabet styrkes. Han talte om Sønderjyderne og vor Stilling til dem. Den var en anden, mente han, end i den første Tid efter 1864; „vi tænker ikke mere paa her hjemme at optage en haandgribelig Kamp med Tyskerne, vi tror ikke mere paa Papir og Love, ikke heller paa § 5, men vort Haab staar mere til det tyske Folks ædle Følelse“. Han var særlig glad ved alle de mange Sønderjyder, der i Dag gjæstede Skibelund, og ønskede for en Del gjerne at stifte Bekjendtskab med en hel Del af dem. Han troede, at slige festlige Sammenkomster mellem os og dem hinsides, styrkede Haabet om, at den Dag vil komme, da vi atter skal samles.

Forsamlingen sang saa: „Man bryder Traktater“, af P. la Cour, og Skrumsager fra Kjøbenhoved fik Ordet.

Han mente, at Sønderjydernes Stilling var noget forskjellig fra Pastor Dahls. Han sagde: „Vi er endnu ikke færdige med **Paragraf 5** herovre“. Vi tror, at de Forhold, der var til Stede i 1866 er til Stede den Dag i Dag. Vi tror, at de samme Længsler og Forhaabninger er til Stede nu som da. Har **Bismarck** og hans Mænd sat Paragraf 5 ud af Livet, saa vil vi hernede kræve ham til Regnskab derfor; den er endnu ikke udslettet hos os. Der var en Sandhed i den Paragraf, og det var den, at vi havde Lov til at vælge, hvem vi vilde tilhøre.

Paragraf 5:

**Afsnit i Pragfreden efter afslutning af prussisk-østrigske krig i 1866 -
- der betød opløsning af Tyske Forbund -**

- og som gav danske sønderjyder lovning på folkeafstemning om det nationale tilhørsforhold.

Bismarck (1815-1898): Preussisk ministerpræsident.

„Vi bernebe bag Grænsen har Lov til at beraabe os paa dette, og det danske Folk har samme Ret“. Dernæst gik Taleren over til at skildre en tysk Landsraads Stilling over for det danske Sprog der nede. Hvorledes denne for ikke lang Tid siden havde sagt: At han haabede de tyske Lærere vilde erobre Nordslesvig. Efter at Tal. nærmere havde udviklet det krænkende for den danske Nation i en saadan Udtalelse, sluttede han med: „Tak for alt, hvad I har været for os baade før og nu. Glem os ikke.“

(Sluttes.)

„Vi hernede bag Grænsen har Lov til at beraabe os paa dette, og det danske Folk har samme Ret“. Dernæst gik Taleren over til at skildre en tysk Landsraads Stilling over for det danske Sprog der nede. Hvorledes denne for ikke lang Tid siden havde sagt: At han haabede de tyske Lærere vilde erobre Nordslesvig. Efter at Tal. nærmere havde udviklet det krænkende for den danske Nation i en saadan Udtalelse, sluttede han med: „Tak for alt, Hvad I har været for os baade før og nu. Glem os ikke.“

(Sluttes)

Artikler fra Kolding Folkeblad torsdag og fredag 7. og 8. juni 1888

Femte Juni-Festen i Skibelund.

(Af R. N.)

(Sluttet.)

„Takt, Takt“ af B. Bjørnson blev derpaa sunget og Højskoleforstander Schrøder fik Ordet.

Han vilde, da det ikke hidtil var sket, sige lidt om vor Politik. Og hvis nogen vilde spørge ham, om han vidste nogen Udsigt til at faa Ende paa Striden, saa vilde han svare, at han saa ikke Land. Kunde Forsamlingen svare paa, hvor snart vi faar Sommer, eller hvornaar Pragfreden kommer i Stand. Nej, men det gjælder om at holde Modet oppe og bevare Troen paa, at Sommeren virkelig kommer en Gang. Det trænger vi til. Hvorvidt den Forhandlingspolitik, vi nu har ført de to sidste Aar, vil føre til Ende paa Uføret, vidste Taleren ikke og han troede heller ingen anden kunde gjøre Rede for det. „Det ser ud, som vi staar

Femte Juni-Festen

i Skibelund.

(Af R. N.)

(Sluttet)

„Takt, Takt“ af B. Bjørnson blev derpaa sunget og Højskoleforstander Schrøder fik Ordet.

Han vilde, da det ikke hidtil var sket, sige lidt om vor Politik. Og hvis nogen vilde spørge ham, om han vidste nogen Udsigt til at faa Ende paa Striden, saa vilde han svare, at han saa ikke Land. Kunde Forsamlingen svare paa, hvor snart vi faar Sommer, eller hvornaar Pragfreden kommer i Stand. Nej, men det gjælder om at holde Modet oppe og bevare Troen paa, at Sommeren virkelig kommer i Gang. Det trænger vi til. Hvorvidt den Forhandlingspolitik, vi nu har ført de to sidste Aar, vil føre til Ende paa Uføret, vidste Taleren ikke og han troede heller ingen anden kunde gjøre Rede for det. „Det ser ud, som vi staar

Ludvig Schrøder (1836-1908):

Forstander for Rødding Højskole 1862-64 og derefter forstander for Askov Højskole.

oppe i en hel Mængde Kjendsgjerninger og er afhængige af dem; Menneskelivet er jo al Tid underkastet Kjendsgjerningernes Følgestrængthed. Og der er vist ingen, som ser Udgang". Taleren var glad ved Forhandlingspolitiken, fordi den hjælper os til at blive klar paa, hvad vi virkelig vil, fordi den uddanner Mænd, der kan tage en Gjerning op, naar Gjerningens Tid en Gang kommer. Den kan føre til, at Søkortene kommer bedre i Orden. „Vi veed ikke, naar Taagen letter, men det gjælder her i Danmark som histnede at tro paa, at den en Gang vil forsvinde. Men indtil da maa vi nytte Tiden, hele Folket maa spænde sig an. Det maa opøves til klart at vide, hvad det vil, Evnerne maa udvikles til at kunne det vilende." Taleren havde besøgt Udstillingen og med Undren set det herlige Bjælkepalads, der som et Aladdins Slot var voxet frem i Natten. En ung Mand, hvem ingen havde lagt videre Mærke til før, har rejst denne herlige Bygning. Det var Tegn paa, at der endnu var Naturkraft i Folket, naar en saadan Begavelse saa pludselig kunde staa frem og gjøre Mesters Underværker.

Taleren havde været til Stede ved Aabningshøjtideligheden og var der bleven underlig greben af de hjemlige Toner, som ogsaa en ung Mand havde komponeret. Baade Toner og Bygning minder om og giver Tro paa gode Kræfter i vort Folk.

Det Taleren savnede mest paa Udstillingen var Landboerne. Næsten alle danske Kunstnere, de fleste industridrivende her i Landet havde udstillet noget. De følte, at her gjaldt det at være med, her kunde man ikke holde sig tilbage, selv om det kostede en Del. Landboerne; nej, de var mere langsomme i Vendingen; de var ikke værdigt nok repræsenterede. Taleren vilde haabe, at ogsaa Landboerne snart maatte komme til den Erkjendelse, at det gjælder om at være med, og være med som Nummer et, ellers gaar vi bag af Dansen. Det gjælder om at møde med første Klasses Varer, og møde skal vi, selv om det koster en Del at udstille.

oppe i en hel Mængde Kjendsgjerninger og er afhængige af dem; Menneskelivet er jo al Tid underkastet Kjendsgjerningernes Følgestrængthed. Og her er vist ingen, som ser Udgang". Taleren var glad ved Forhandlingspolitiken, fordi den hjælper os til at blive klar paa, hvad vi virkelig vil, fordi den uddanner Mænd, der kan tage en Gjerning op, naar Gjerningens Tid en Gang kommer. Den kan føre til, at Søkortene kommer bedre i Orden. "Vi veed ikke, naar Taagen letter, men det gjælder her i Danmark som histnede at tro paa, at den en Gang vil forsvinde. Men indtil da maa vi nytte Tiden, hele Folket maa spænde sig an. Det maa opøves til klart at vide, hvad det vil, Evnerne maa udvikles til at kunne det vilende". Taleren havde besøgt **Udstillingen** og med Undren set det herlige Bjælkepalads, der som et Aladdins Slot var voxet frem i Natten. En ung Mand, hvem ingen havde lagt videre Mærke til før, har rejst denne herlige Bygning. Det var Tegn paa, at der endnu var naturkraft i Folket, naar en saadan Begavelse saa pludselig kunde staa frem og gjøre Mesters Underværker.

Taleren havde været til Stede ved Aabningshøjtideligheden og var der bleven underlig greben af de hjemlige Toner, som ogsaa en ung Mand havde komponeret. Baade Toner og Bygning minder om og giver Tro paa gode Kræfter i vort Folk.

Det Taleren savnede mest paa Udstillingen var Landboerne. Næsten alle danske Kunstnere, de fleste industridrivende her i Landet havde udstillet noget. De følte, at her gjaldt det at være med, her kunde man ikke holde sig tilbage, selv om det kostede en Del. Landboerne; nej, de var mere langsomme i Vendingen; de var ikke værdigt nok repræsenterede. Taleren vilde haabe, at ogsaa Landboerne snart maatte komme til den Erkjendelse, at det gjælder om at være med, og være med som Nummer et, ellers gaar vi bag af Dansen. Det gjælder om at møde med første Klasses Varer, og møde skal vi, selv om det koster en Del at udstille.

„Vi nærmer os sikkert den Tid, da vi skal kappes om Pris paa Helenernes Vis“, som der staar i Sangen. Der burde ikke være den Tyreforening, ikke det Fællesmejeri, uden at det havde udfillet. Tiden skal bruges til vor Udvikling og alle Kræfter skal lægges ind i Kappelstriden. Hundredaarsdagen for Stavnbaandets Løsning skal minde os om, at der op af Frihedsværket er voxet en Slægt, en Kjempe-slægt, der kan øve Stormandsdaad. Ingen maa ligge stille. Det nytter ikke at sige: Lad os først faa Sommer, saa skal vi pløje, saa og arbejde. Nej, vi maa nedlægge Sæden i de kolde Dage, stolende paa, at Sommeren vil kalde Spirerne af Jorden op til Væxt og Liv. Det gjælder at bruge Forventningens Tider, det gjælder at høre Taktslaget fra de tusind Hjem, det gjælder om at faa Sans for det heles Vel. I samme Grad som vi voxer til det, i samme Grad nærmer vi os lyse og herlige Sommerdage.

Et Leve for en Sommerdag for det danske Folk, en Sommerdag for vor grundlovmæssige Frihed og en Sommerdag for vore sønderjyske Brødre. Kraftige Hurraaab.

Derefter sang man: „Frihedens Hjem er det høje Nord,“ af Grundtvig, og Højskolelærer Ruzhorn tog Ordet for at meddele Forsamlingen, at den Tale, han i Dag havde agtet at holde, vilde blive gjemt til næste Aar. Han tog dog imidlertid Anledning til at minde om, at det seer lidt mørk ud her i Landet. Modgangen her lærer os til bedre at skjønne paa Lykken, naar den en Gang kommer. Lig en Bjærgvandrers, der møjsommelig traver fra Top til Top, og skuffes saa af een Afsats, saa af en anden, før han naar Højden, saadan er ogsaa vor Udvikling; men gaar vi frejdig fremad, skal vi sikkert ogsaa en Gang naa den rette Tinde.

Til Slutning blev „Al Tid frejdig hvor du gaar“ sunget, og Forsamlingen spredtes. Alle Talerne blev fulgt med Opmærksomhed.

„Vi nærmer os sikkert den Tid, da vi skal kappes om Pris paa Helenernes Vis“, som der staar i Sangen. Der burde ikke være den Tyreforening, ikke det Fællesmejeri, uden at det havde udstillet. Tiden skal bruges til vor Udvikling og alle Kræfter skal lægges ind i Kappelstriden. Hundredaarsdagen for Stavnbaandets Løsning skal minde os om, at der op af Frihedsværket er voxet en Slægt, en Kjempe-slægt, der kan øve Stormandsdaad. Ingen maa ligge stille. Det nytter ikke at sige: Lad os først faa Sommer, saa skal vi pløje, saa og arbejde. Nej, vi maa nedlægge Sæden i de kolde Dage, stolende paa, at Sommeren vil kalde Spirerne af Jorden til Væxt og Liv. Det gjælder at bruge Forventningens Tider, det gjælder at høre Taktslaget fra de tusind Hjem, det gjælder om at faa Sans for det heles Vel. I samme Grad som vi voxer til det, i samme Grad nærmer vi os lyse og herlige Sommerdage.

Et Leve for en Sommerdag for det danske Folk, en Sommerdag for vor grundlovmæssige Frihed og en Sommerdag for vore sønderjyske Brødre. Kraftige Hurraaab.

Derefter sang man: „Frihedens Hjem er det høje Nord,“ af Grundtvig, og Højskolelærer Nutzhorn tog Ordet for at meddele Forsamlingen, at den Tale, han i Dag havde agtet at holde, vilde blive gjemt til næste Aar. Han tog dog imidlertid Anledning til at minde om, at det seer lidt mørk ud her i Landet. Modgangen her lærer os til bedre at skjønne paa Lykken, naar den en Gang kommer. Lig en Bjærgvandrers, der møjsommelig traver fra Top til Top, og skuffes saa af een Afsats, saa af en anden, før han naar Højden, saadan er ogsaa vor Udvikling; men gaar vi frejdig fremad, skal vi sikkert ogsaa en Gang naa den rette Tinde.

Til Slutning blev „Al Tid frejdig hvor du gaar“ sunget, og Forsamlingen spredtes. Alle Talerne blev fulgt med Opmærksomhed.